

naštvo upućuje se na natuknicu *Lihvarstvo*, a takva natuknica u tom leksikonu ne postoji! U svakom slučaju izlazi, da su u srbijanskoj pravnoj književnosti oba ta naziva sinonimi.

Na žalost, danas pokojni Vladimir Brodnjak u tom pitanju luta. Na str. 603. *Razlikovnog rječnika riječ zelenašluk* stavlja na lijevu stranu stupca kao srbizam, a s desne strane riječ *zelenaštvo*, koja bi po njemu trebala biti kroatizam.

Je li to baš tako?

Odgovor glasi: nije, ako pođemo od Programskih stajališta HDZ-a o hrvatskome jeziku (v. članak Dalibora Brozovića u *Jeziku*, god. 41., br. 3., veljača 1994., str. 83.—85.), prema kojima se trebamo u Hrvatskoj vratiti, iz opće nam poznatih razloga, na jezični standard koji je vrijedio do 1918. godine.

Naime, prema hrvatskoj jezičnoj tradiciji rabila se riječ *lihva*, jer u Kaznenom zakonu o zločinstvima, prestupcima i

prekršajih iz 1852. godine (toč. VI. Carškog patenta kojim se uvodi u život taj zakon za područje Hrvatske i Slavonije), navodi se naziv *lihvarstvo*.

Marijan Derenčin načinio je Osnove kaznenog zakonika za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju, koje su 1879. godine tiskane u Zagrebu (izdavač Ministarstvo pravosuđa). Tamo se u paragrafu 345. radi riječ *lihva*. Dalje, Hrvatski je sabor 27. travnja 1916. godine usvojio Zakon o lihvarstvu (Zbornik zakona iz 1916. godine, u knjizi Josip Šilović, *Kazneno pravo*, Zagreb, 1920., str. 355.—358.). I konačno, Bogdan Zlatarić i Mirjan Damaška u svojem *Rječniku krivičnog prava i postupka* (Zagreb, 1966., str. 152.) imaju posebnu natuknicu *lihva*, a nemaju *zelenaštvo*.

Dakle u hrvatskom pravnom nazivlju prednost bi se trebala dati riječima *lihva*, *lihvarstvo*, *lihvarenje*, *lihvariti*.

Ivica Kramarić

VIJESTI

PROSLAVA ČASOPISA JEZIK

20. lipnja uredništvo pripremiло je svečanu proslavu triju događaja časopisa *Jezik*:

1. Otvorenje i posvećenje prve prave uredničke sobe

2. Izlazak sedam tisućite stranice časopisa

3. 33. godine urednikovanja Stjepana Babića, od toga više od četvrt stoljeća, 26 godina, kao glavnoga i odgovornoga urednika.

Proslava je održana u novom kazalištu Teatar Žar-ptica, Bijenička 97, gdje je i nova urednička soba.

Program proslave imao je osam točaka:

1. Recitacija pjesama o hrvatskome jeziku

2. Pozdrav glavnoga i odgovornoga urednika

3. Pozdrav gostiju

4. Dalibor Brozović: Uloga časopisa *Jezik* u hrvatskome jezikoslovlju

5. Ivo Škarić: 33. godine urednikovanja Stjepana Babića

6. Stjepan Babić: Petnaestak cveba iz *Jezikova uredničkoga kuglofa*

7. Otvorenje i blagoslov uredničke sobe

8. Čašica razgovora uz čašicu i zakusku.

Proslavi se odazvalo stotinjak uzvanika, među njima i istaknuta imena naše kulture kao što je naš ugledni književnik Dragutin Tadijanović, književni teoretičar i povjesničar Ivo Frangeš, Milan Moguš, glavni tajnik HAZU, Dragomir Maderić, ravnatelj Školske knjige, Anica Nazor, ravnateljica Staroslavenskoga zavoda, Mladen Jonke, sin profesora Jonke i dr.

Najprije je Tomislav Rališ, glumac HNK, svojom dobrom interpretacijom

oživio s mnogo srca i duše desetak pjesama o hrvatskome jeziku pisanih i književnim jezikom i štokavskim, čakavskim i kajkavskimi narječjem, posljednje veoma primjereno narječjima, tako da je svaka zvučala kao da je glumac izvorni govornik svakoga od njih.

Zatim je govorio glavni i odgovorni urednik zahvalivši se najprije g. Mladenu Čuturi čijim je nastojanjem Jezik dobio sobu. Opisano je to u 5. broju prošloga godišta pa nije potrebno ovdje ponavljati. Za uspomenu je g. Čutura dobio uvezano 43. godište s posvetom. Zatim se glavni urednik zahvalio Ministarstvu znanosti i Ministarstvu za kulturu, Gradskome fondu za kulturu, koji novčano pomažu Jezik, Školskoj knjizi što nas je i u teškim trenucima pratila u našem često mučnom izlaženju, službenicima koji obavljaju administrativne poslove, Brozoviću što se spremno prihvatio za nj teškoga zadatka, ne zbog težine stručnoga dijela, nego zbog vremena kojega nema dovoljno za sve poslove kojima ga opterećujemo, suurednicima, bivšim i sadašnjim, pretplatnicima i čitateljima i na kraju i provoditeljima koji korisne spoznaje pročitane u Jeziku provode u život, bez njih Jezik ne bi imao onu ulogu zbog koje postoji, a tu su na prvome mjestu profesori i lektori. Dodao je da nije protiv lektora, nego protiv njihovih presezanja u autorska prava. Na kraju nisu zaboravljene ni samozatajne domaćice koje su priredile okrjepu za tijelo.

Zatim je govorio dr. D. Brozović. Za drugu je temu bio najavljen Ivo Škarić, ali je on morao u Ljubljani na predstavljanje svoje knjige pa je umjesto njega govorila Nataša Bašić. Drugi i treći govor objavljujemo u ovome broju, a Brozovićev ćemo u idućem jer ga zbog velikih poslova i zdravstvenih teškoća nije uspio prirediti za 1. broj na vrijeme. (Na njegovo mjesto stavili smo drugi članak Sande Ham.)

Potom su se uzvanici uputili u uredničku sobu. Fra Bonaventura Duda, hrvatski bibličar, održao je, kako se danas u crkvenim krugovima kaže, kratko blagoslovno bogoslužje riječi. Pročitao je iz Lekcionara Bernardina Splićanina nekoliko odlomaka Ivanova Evanđelja o Isusovu uskrsnom susretu s učenicima (Iv. 21, 1–14), u kojima čujemo odjek lijepe hrvatske riječi prije 500 godina. Na to je nadodao riječi sv. Augustina o Svetom pismu: *Deus humano modo hominibus locutus est, Bog je ljudima progovorio ljudskim riječima*. Zatim je rekao da je kršćanstvo potaklo, može se reći, kult riječi. Jezik svakoga naroda ima i bogostovno značenje. Štoviše, svako njegovanje jezika kao sredstva sporazumijevanja među ljudima njeguje sliku Božju u čovjeku. Završio je blagoslovnim molitvom za sve koji se okupljaju oko Jezika da njeguju jezik hrvatski.

Nije bilo ni svete ni blagoslovljene vode, ali je poslije izbio oštar spor oko naziva *posvećenje* jer se jedan čitatelj Glasa Koncila oštro okomio na riječ *posvećenje*. Iako je na lijevoj strani pozivnice pisalo *posvećenje*, a na desnoj *blagoslov*, uredništvo GK nije zapazilo tu nedosljednost premda je imalo pozivnicu, nego je prihvatilo osudu ne samo te riječi nego i uredništva Jezika (GK, 7.7.96.14.) Budući da sam pozivnicu sastavljao ja, napisao sam odgovor u Glasu Koncila nastojeći objasniti kako je moglo doći do takve pogrješke, pokazujući da to zapravo i nije pogrješka, prepustivši uredništvu GK da pokaže u čemu je bit problema (21. 7.96.18.). Uredništvo GK odgovorilo je na moje pismo (28.7.96.18.), ali nije dovoljno objasnilo bit spora pa ćemo u jednome od idućih brojeva Jezika donijeti dokumentaciju jer ta problematika ima zanimljive teoretske, povijesne i praktične aspekte.

Stjepan Babić